

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และเสนอแนะ

การวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนในเขตเมืองและชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยแบบวัดครั้งสุดท้ายครั้งเดียว โดยได้ทำการศึกษากับกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่นับได้ว่าเป็นอนาคตของชาติ จำนวน 959 คน (11 โรงเรียน) กลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในเขตการศึกษา 5 อันประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีความเหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ เพราะเป็นจังหวัดที่สื่อมวลชนทุกชนิดสามารถเข้าถึงและมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีเขตเมืองและเขตชนบท อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่กำลังอยู่ในสภาวะขยายตัวอย่างมาก จากการเลือกโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในเขตจังหวัดกาญจนบุรีเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาในอัตราส่วน 1 : 10 ดังนั้นจากโรงเรียนมัธยมทั้งหมดในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีจำนวน 22 โรงเรียนนี้จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 11 โรงเรียน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่ามีนักเรียนตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นเป็นจำนวน 854 คน คิดเป็นร้อยละ 89.05 ของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ การทดสอบค่าไค-สแควร์ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสหสัมพันธ์แบบพาร์เซี่ยล และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได โดยใช้โปรแกรมสำหรับรูป SPSSX ในการคำนวณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมกา^รเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในเขตจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่าง เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชน
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
4. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
5. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่เพื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน
6. เพื่อทราบประสิทธิภาพของตัวแปรต่าง ๆ ในการทำนายลักษณะสมัยใหม่

สมมุติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน
2. ตัวแปรเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, การเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
3. ตัวแปรเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, การเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ กับลักษณะสมัยใหม่มีค่าลดลง เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน
5. ตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของตัวแปรอิสระ

ก. สถานภาพทางเศรษฐกิจ, สังคม, และภูมิหลังของเยาวชน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ บัณฑิตา - มารดาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

ข. การติดต่อกับสังคมภายนอก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับต่ำ

ค. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 หนังสือพิมพ์ เยาวชนส่วนมากจะอ่านหนังสือพิมพ์ค่อนข้างบ่อย โดยใช้เวลาอ่านครั้งละ 20 - 30 นาที มีเยาวชนจำนวนน้อยมากกว่าที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เลย ส่วนใหญ่เยาวชนจะอ่านหนังสือพิมพ์ห้องสมุด โดยจะอ่านในช่วงเวลา 12.00 - 15.00 น. หนังสือพิมพ์ที่เยาวชนส่วนใหญ่นิยมอ่านกันก็คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เยาวชนส่วนใหญ่จะอ่านเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นข่าวหนัก เหตุผลในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพื่อทราบข่าวสารและสำหรับความเชื่อถือคือสื่อหนังสือพิมพ์นี้ เยาวชนส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือสื่อนี้เป็นอย่างสูงมาก

1.2 นิตยสาร เยาวชนส่วนใหญ่อ่านนิตยสารค่อนข้างบ่อย โดยใช้เวลาในการอ่าน 10 - 20 นาที สถานที่ที่เยาวชนใช้ในการอ่านนิตยสารเป็นประจำ คือ ที่บ้าน รองลงมาคือห้องสมุด นิตยสารที่เยาวชนส่วนใหญ่อ่านเป็นประจำ คือ นิตยสารสตรี สำหรับเนื้อหาในนิตยสารที่เยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับมีลักษณะเป็นข่าวหนัก สำหรับเหตุผลในการเปิดรับนิตยสารส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เพื่อหาความรู้ในด้านความเชื่อถือนิตยสาร ปรากฏว่า เยาวชนมีความเชื่อถือในลักษณะเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง

1.3) เยาวชนส่วนใหญ่มีวิทยุในครอบครองเอง และจะฟังวิทยุนาน ๆ ครั้ง ใช้เวลาในการฟังน้อยกว่า 15 นาที โดยส่วนใหญ่นิยมฟังวิทยุในช่วงเวลา 06.00 - 09.00 น. สถานที่ที่รับฟังส่วนใหญ่คือที่บ้าน ลักษณะเนื้อหาข่าวสารที่รับฟังส่วนใหญ่รับฟังข่าวหนัก สำหรับเหตุผลในการเปิดรับฟังวิทยุเยาวชนส่วนใหญ่เปิดรับฟังวิทยุโดยให้เหตุผลว่า เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน ในด้านความเชื่อถือสื่อวิทยุ ส่วนใหญ่เยาวชนมีความเชื่อถือสื่อวิทยุเป็นส่วนมาก

1.4 โทรทัศน์ เยาวชนส่วนใหญ่มีโทรทัศน์ไว้ในครอบครอง ส่วนใหญ่จะเปิดรับโทรทัศน์เป็นประจำ ใช้เวลาในการเปิดรับมากกว่า 1 ชั่วโมง สถานที่ที่เยาวชนส่วนใหญ่ใช้ในการเปิดรับโทรทัศน์ก็คือ ที่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะเปิดรับสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ช่อง 5) เนื้อหาที่เปิดรับมีลักษณะเป็นข่าวหนัก สำหรับเหตุผลในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ คือ เพื่อความสนุกเพลิดเพลิน ในด้านความเชื่อถือสื่อโทรทัศน์ เยาวชนส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือแก่สื่อโทรทัศน์เป็นส่วนมาก

1.5 การเปิดรับสื่อมวลชน เยาวชนให้ความนิยมแก่สื่อโทรทัศน์เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ วิทยุ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ตามลำดับ และสำหรับในด้านความเชื่อถือนั้น เยาวชนก็ให้ความเชื่อถือสื่อโทรทัศน์เป็นอันดับแรกเช่นกัน ส่วนอันดับรองลงมา คือ วิทยุ

ง. ลักษณะสมัยใหม่ เยาวชนส่วนใหญ่มีลักษณะสมัยใหม่ในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยแยกเป็น 4 ลักษณะ คือ

ก. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขต, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอกกับการเปิดรับสื่อมวลชน

ข. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขต, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอกกับลักษณะสมัยใหม่

- ค. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่
- ง. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรที่ศึกษากับลักษณะสมัยใหม่ เพื่อควบคุมตัวแปรแทรก (การเปิดรับสื่อมวลชน)

ก. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขต, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอกกับการเปิดรับสื่อมวลชน

1. เขตและการเปิดรับสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏว่า เขตไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน กล่าวคือ เยาวชนไม่ว่าจะอยู่ในเขตเมืองหรือเขตชนบท ไม่มีผลต่อการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะเป็นเขตเมืองหรือเขตชนบทก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันในเรื่องของสื่อมวลชน เพราะการมีถนน, ไฟฟ้า เยาวชนในเขตชนบทยังสามารถเปิดรับและเลือกรับสื่อมวลชนได้เท่าเทียมกับเยาวชนในเขตเมือง

2. เพศและการเปิดรับสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่าในลักษณะสังคมสมัยใหม่นี้ได้มีความคิดในเรื่องของสิทธิสตรี (Women's rights) ทำให้ผู้หญิงมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเพื่อพัฒนาความรู้และในระบบการศึกษา ค่านิยมต่าง ๆ ใ้เน้นในแง่ของความเสมอภาคระหว่างเพศผู้หญิงสามารถเรียนได้เท่าผู้ชาย การอ่านออกเขียนได้จึงมีมากขึ้น ความแตกต่างระหว่างเพศจึงไม่เป็นสิ่งที่กีดขวางการเปิดรับสื่อมวลชน

3. ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีแนวโน้มการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูง ในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำจะมีแนวโน้มการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับต่ำ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริชัย ศิริกายะ (27 : 155, 140) ซึ่งพบว่า "ความมากน้อยของการเปิดรับสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความแตกต่างของค่านิยมสมัยใหม่, ระดับการศึกษา, อาชีพ, ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชน" โดยมีรายไ้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนโดยค่าสหสัมพันธ์ .02 คือ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การติดต่อกับสังคมภายนอกกับการเปิดรับสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏว่า การติดต่อกับสังคมภายนอกมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่มีการติดต่อกับสังคมภายนอกสูงจะมีแนวโน้มการเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูง และในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรเจอร์ (10 : 105) ซึ่งพบว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนและการติดต่อกับสังคมภายนอกนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้ = .551"

ข. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเขต, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอกกับลักษณะสมัยใหม่

1. เขตกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า เขตมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ เยาวชนที่อยู่ในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่มากกว่าเยาวชนที่อยู่ในเขตชนบทและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริยา วีรวงศ์ (28 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า เยาวชนในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่สูง ในทางตรงกันข้ามเยาวชนในเขตชนบทมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พັນธิ์ เขยจรรยา (31 : 80) ซึ่งพบว่า ถ้าท้องที่ใดมีความเป็นเมืองสูงขึ้น ประชาชนจะมีความทันสมัยมากขึ้น

2. เพศกับลักษณะสมัยใหม่ ผลจากการวิเคราะห์ทดสอบพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่โดยเยาวชนเพศชายจะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับที่สูงกว่าเยาวชนเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรค์วี กษาชีวะ ซึ่งพบว่า (30 : 252) บุคคลที่เป็นเพศชายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความทันสมัยอย่างมีระดับนัยสำคัญ ๆ

3. ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับ

สูงและยาวชนที่มีฐานะเศรษฐกิจในระดับต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับที่ต่ำด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย ศิริภายะ (27 : 155) ซึ่งพบว่า ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความมากมายของการเปิดรับสื่อมวลชน

4. การติดต่อกับสังคมภายนอกกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การติดต่อกับสังคมภายนอกและลักษณะสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ยาวชนที่มีการติดต่อกับสังคมภายนอกสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่สูงและในทางตรงกันข้าม ยาวชนที่มีการติดต่อกับสังคมภายนอกในระดับต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ สรรค์ศรี คชาชีวะ (30 : 221) ซึ่งพบว่า "การสื่อสารกับบุคคลภายนอกสังคมมีความสัมพันธ์กับความทันสมัยอย่างมีนัยสำคัญ จะเห็นได้ว่าถ้าการสื่อสารกับบุคคลภายนอกสังคมอยู่ในระดับสูง ความทันสมัยก็จะมีมากขึ้นด้วย

ค. การหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่

1. การเปิดรับหนังสือพิมพ์กับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การเปิดรับหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 กล่าวคือ ยาวชนที่มีการเปิดรับหนังสือพิมพ์ในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง ในทางตรงกันข้าม ยาวชนที่มีการเปิดรับหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ

2. การเปิดรับนิตยสารกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การเปิดรับนิตยสารมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ยาวชนที่มีการเปิดรับนิตยสารในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง ในทางตรงกันข้าม ยาวชนที่มีการเปิดรับนิตยสารในระดับต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ

3. การเปิดรับวิทยุกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การเปิดรับวิทยุมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวคือ เยาวชนที่มีการเปิดรับวิทยุในระดับสูงจะมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง ในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่ไม่มีการเปิดรับวิทยุในระดับต่ำที่มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ

4. การเปิดรับโทรทัศน์กับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า การเปิดรับโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวคือ เยาวชนที่มีการเปิดรับโทรทัศน์ในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง และในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่มีการเปิดรับโทรทัศน์ในระดับต่ำก็มีแนวโน้มที่จะมีการเปิดรับโทรทัศน์ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ แล้ว ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรค์ศรี วิเศษ ซึ่งพบว่า "การเปิดรับสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ การเปิดรับวิทยุ หรือการเปิดรับโทรทัศน์ก็ตาม ต่างก็มีความสัมพันธ์กับความทันสมัย" (30 : 320) และงานวิจัยของ พัทธนี เขยจรรยา (31 : 78) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่าง ๆ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความทันสมัย

5. ลักษณะของข่าวสารกับลักษณะสมัยใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะของข่าวสารมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ เยาวชนที่มีการเปิดรับลักษณะของข่าวสารที่เป็นข่าวหนักจะมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับสูง ในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่มีการเปิดรับลักษณะของข่าวสารที่เป็นข่าวเบาจะมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ในระดับต่ำ

6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษากับลักษณะสมัยใหม่ เมื่อควบคุมตัวแปรแทรก คือ การเปิดรับสื่อมวลชน

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษากับลักษณะสมัยใหม่ เมื่อควบคุมตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน ผลการวิจัยปรากฏว่า ใดก็ตามความสัมพันธ์แตกต่างกันไป จากเมื่อยังไม่ได้ควบคุมความสัมพันธ์ โดยพบว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร เขต, ฐานะทาง เศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอก มีค่าความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ลดลงเมื่อควบคุม ความสัมพันธ์ของตัวแปร การเปิดรับสื่อมวลชน ยกเว้นตัวแปรเรื่องเพศที่มีค่าคงเดิม ซึ่งก็ เนื่องมาจากตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสื่อมวลชน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ โรเจอร์ ที่ว่าสื่อมวลชนเป็นตัวแปรแทรกในกระบวนการสมัยใหม่ (10 : 102)

จ. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรที่ศึกษากับลักษณะสมัยใหม่ ผลการ วิจัยพบว่า ตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนสามารถอธิบายคุณลักษณะ ของลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและเมื่อ ได้วิเคราะห์อย่างละเอียดว่าเป็นการเปิดรับสื่อมวลชนประเภท ใดก็พบว่า การเปิดรับหนังสือพิมพ์เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายคุณลักษณะ ของความทันสมัยได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเล็ก อินเคลเลส ที่พบว่า (14 : 59-62) การเปิดรับ สื่อมวลชนทำให้บุคคลมีความทันสมัยมากกว่าเดิม, พัทนี เขยจรรยา พบว่า "การเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความทันสมัยมากกว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออื่น" และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลินเนอร์ โรเจอร์, จาเวีย โภยาโอกะ, สุริยา วีรวงศ์, สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ สรรค์รวี คชาชีวะ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการสรุปและอภิปรายผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนเป็นส่วนสำคัญในการเป็นเครื่องมือช่วยก่อให้เกิดการพัฒนา ดังที่ พีระ จิระโสภณ (36 : 60) กล่าวว่า "ข้อสรุปอันหนึ่งที่ได้รับมาจากผลการวิจัยศึกษาในเรื่องการสื่อสารมวลชนมีผลต่อผู้รับ เพียงใด ตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี นั่นก็คือ สื่อมวลชนมีผลหรืออิทธิพลต่อผู้รับอย่างแน่นอน ไม่มากนักเลย ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง และไม่เวลาใดก็เวลาหนึ่ง" และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ

คำนี้อาจมีส่วนมากก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า (33 : 16 - 17) สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ (TOOLS) ที่มีอำนาจการชักจูงโน้มน้าวจิตใจ (PERSUASIVE POWER) อย่างมาก ดังนั้นหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศจึงอยู่ที่การชักจูงให้ประชาชนในประเทศค่อยพัฒนาได้เห็นคุณค่าในการปรับตัวเป็นคนทันสมัย แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าในปัจจุบันนี้สื่อมวลชนได้เน้นประเด็นของการพัฒนามากน้อยเพียงใดจึงควรมีการวิเคราะห์ถึงเนื้อหาของการพัฒนาในสื่อแต่ละชนิดต่อไป เพราะจากผลการวิจัยนั้นเราจะพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่จะเปิดรับข่าวสารที่มีลักษณะเนื้อหาหนัก แต่ปรากฏว่าลักษณะที่พึงประสงค์คือ ลักษณะสมัยใหม่นั้นเยาวชนกลุ่มนี้ยังคงมีในระดับปานกลาง จึงน่าจะได้มีการทำการวิเคราะห์ถึงลักษณะของเนื้อหาข่าวสารที่เยาวชนได้เปิดรับจากสื่อมวลชนว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับการพัฒนา ลักษณะที่พึงประสงค์มากน้อยเพียงใดด้วย จากผลการวิจัยในเรื่องของการจัดประเด็นวาระทางสื่อมวลชน (AGENDA - SETTING) ซึ่งแมคคอมบ์และชอร์ (MC COMBS, SHAW : 1972) ได้ทำการทดสอบพบว่า (16 : 2) การจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อข่าวที่กระทำโดยสื่อมวลชนกับการจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อปัญหาที่กระทำโดยประชาชนทั่วไปมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก โดยที่ "...ยิ่งสื่อมวลชนเลือกเน้นประเด็นหัวข้อ (TOPIC) หรือปัญหา (ISSUE) สำคัญใด ผู้รับสารหรือมวลชน (AUDIENCE) ก็จะตระหนักถึงสาระสำคัญ (SALIENCE) ของหัวข้อหรือปัญหานั้นมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย" ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผลสำคัญประการหนึ่งของสื่อมวลชนก็คือ เป็นผู้กำหนดหรือวางระเบียบวาระการรับรู้เหตุการณ์เกี่ยวกับประชาชนทั่วไป ด้วยเหตุนี้สื่อมวลชนต่าง ๆ จึงควรที่จะได้ตระหนักถึงภาระในการมีส่วนร่วมพัฒนาเยาวชนด้วยการนำเสนอข่าวสารสาระที่มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาของเยาวชน

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อมวลชนของเยาวชนควรมีบทบาทในการให้การสนับสนุนการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนมากขึ้น ในด้านของสื่อมวลชนนอกจากการพิจารณาถึงเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอแล้ว ควรได้พิจารณาถึงช่วงเวลาการนำเสนอ ตลอดจนเทคนิควิธีการที่จะนำเสนอด้วย สำหรับส่วนของโรงเรียนนั้นหลักสูตรการศึกษาควรมีส่วนสนับสนุนให้เยาวชนเปิดรับสื่อมวลชนมากขึ้น ทางโรงเรียนอาจใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อเสริมบทเรียนมากกว่าที่ได้อาศัย โดยมิควรเป็นผู้ชี้แนะวาทะการใดที่เยาวชนควรจะได้ให้ความสนใจ ตลอดจนการนำเสนอประเด็นข่าวสารที่น่าสนใจจากสื่อมวลชนเป็นสื่อเสริมบทเรียนมาทำการอภิปรายกันในชั้นเรียน

โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด อีกทั้งยังเป็นสื่อที่มีราคาถูก สะดวกแก่การเก็บรักษา เพราะมีการจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง ยืนยันได้ตลอดเวลา (37 : 178 - 180) แต่จากการวิจัยปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลางจึงควรส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนมีนิสัยการเปิดรับสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ทางห้องสมุดอาจเข้ามามีบทบาทในการจัดหาเลือกสรรสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่พิจารณาว่าเหมาะสมแก่เยาวชน ตลอดจนการรวบรวมบทความ ข่าวสารที่เยาวชนควรรับรู้และนำเสนอด้วยรูปแบบที่ดึงดูดใจ ในส่วนของครอบครัวซึ่งมีอิทธิพลต่อเยาวชนเป็นอย่างมากนั้นควรหาเวลาในการให้คำแนะนำ ขยายความต่อสิ่งที่เยาวชนได้รับจากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่เยาวชนส่วนใหญ่ให้ความนิยมนั้นก็เป็นสื่อที่สามารถสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวได้ เพราะสมาชิกในครอบครัวสามารถรับข่าวสารจากโทรทัศน์ได้พร้อมกัน สามารถร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากโทรทัศน์ อันจะเป็นการเพิ่มความสนิทสนมกันในครอบครัวและผลจากการวิจัยที่ผ่านมามีหลักฐานสำคัญว่า การที่มารดาหรือผู้ใหญ่ที่มีความสำคัญน่าประเด็นหัวข้อที่ได้จากโทรทัศน์มาพูดคุยกับเด็กจะมีอิทธิพลต่อการตอบรับต่อสิ่งที่เด็กได้เห็นในโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการศึกษา มาหลายครั้งชี้ให้เห็นว่าคำอธิบายของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่อื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปรากฏในโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กในการเลียนแบบพฤติกรรม (38 : 176 - 177) เราจะพบว่าในปัจจุบันซึ่งสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อเยาวชนนั้น เเท่าที่ปรากฏบิตามารดาฯ ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการชี้แนะ เลือกสรรสื่อมวลชนที่เหมาะสมแก่เยาวชนเท่าใดนัก โดยมากแล้วจะปล่อยให้เยาวชนเลือกหากัน โดยบางที่เยาวชนเหล่านี้ก็ได้รับทราบถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร

3. ควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้วัด "ลักษณะสมัยใหม่" ที่เหมาะสมกับลักษณะสังคมไทยมากขึ้น โดยอาจสร้างเครื่องมือวัดที่คิดว่าลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนไทยพึงมี เช่น ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ (การพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ประหยัด มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งส่วนงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่าสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและพัฒนาประเทศ (38 : 37) เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้วัดลักษณะสมัยใหม่ตามแบบของ อเล็กซ์ อินเคลเลส นั้น แม้โดยทั่วไปแล้วจะสามารถประยุกต์

ใช้กับประเทศที่กำลังพัฒนาได้ หากว่าแต่ละประเทศย่อมมีลักษณะเฉพาะตัวและทิศทางการพัฒนาที่มีอาจซ้ำกันในรายละเอียด ฉะนั้นในบางลักษณะคำถามถึงไม่สอดคล้องกับลักษณะสังคมไทย เช่น ในเรื่องของการวางแผนครอบครัว ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา

4. ควรมีการทำการวิจัยในเรื่องนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ด้วยการศึกษาคู่เปรียบอื่น ๆ ที่น่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ เช่น ในด้านของสื่อบุคคล ดังเช่น ครู บัณฑิต - มารดา ฯลฯ ซึ่งน่าจะมึบทบาทต่อการพัฒนาลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนเช่นกัน ทั้งยังสามารถนำมาเปรียบเทียบกับบทบาทของสื่อมวลชนได้ด้วย, ความเชื่อถือในสื่อแต่ละชนิดซึ่งจะช่วยให้ทราบว่า การที่เยาวชนได้ให้ความเชื่อถือต่อสื่อชนิดใด สื่อชนิดนั้นได้มีความสัมพันธ์ในการพัฒนาเยาวชนในทิศทางใดอันจะมีผลให้สื่อชนิดใด สื่อชนิดนั้นได้มีแนวทางในการปรับปรุง นอกจากนี้แล้วควรมีการวิเคราะห์ด้วยการใช้สถิติในรูปแบบอื่นที่จะเหมาะสมกับการวิจัยมากขึ้นกว่านี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย